

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПСИХІАТРІЇ

Галузь знань
Спеціальність
Назва освітньої програми
Рівень вищої освіти

05 – Соціальні та поведінкові науки
053 – Психологія
Психологія
перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доктор медичних наук, професор кафедри педагогіки та психології Косенко Корнелія Артурівна	+380674848814	sun2003@ukr.net

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна «**Основи психіатрії**» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти на засадах аналізу сучасних психолого-психіатричних концепцій наукових знань про симптоми розладів психічних функцій, їхньої форми й синдрому, до складу яких вони входять, з метою розуміння психологічних явищ, які відбуваються при психічних захворюваннях; ознайомлення здобувачів вищої освіти з механізмами формування та функціонування різних форм психічної патології; вироблення у здобувачів практичних вмінь та навичок використання знань основ психіатрії в подальшій професійній діяльності психолога.

Курс «Основи психіатрії» є складовою частиною дисциплін психологічного циклу і посідає важливе місце в структурно-логічній схемі підготовки фахівця. Її вивчення передбачає підвищення професійної компетентності практичних психологів та сприяє ефективній реалізації їх, як фахівців.

Метою дисципліни «Основи психіатрії» є формування у здобувачів вищої освіти наукових знань про природу, зміст, види та форми прояву психічної патології, формування умінь застосовувати адекватні методи діагностики психічних розладів, розробляти і впроваджувати профілактичні заходи щодо формування деяких розладів, а в разі необхідності коригувати останні.

Передумови для вивчення дисципліни. Для вивчення даного курсу здобувачам необхідні знання з дисциплін: «Історія психології», «Загальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Теоретичні основи психологічної реабілітації», «Соціальна психологія» та «Психодіагностика».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни **«Основи психіатрії»** формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючи принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Навчальна дисципліна **«Основи психіатрії»** забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПР), передбачених освітньою програмою:

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР19. Демонструвати навички планування та здійснення заходів психологічної реабілітації для осіб, які її потребують.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

знати:

- теоретико-методологічні засади та принципи сучасної психіатрії;
- предмет, основні категорії, принципи та методи психіатрії;
- структуру та логіку побудови психіатрії, її зв'язок з іншими науками, предмети вивчення її основних галузей;
- визначення понять «психіка», «норма», «патологія», «хвороба», «психічні розлади», їх функції та структуру;
- зміст і механізми роботи інтелектуальної, афективної та вольової сфер особистості;
- характеристики понять «індивід», «особистість», «реабілітація», «дієздатність», «психосоматика»;
- специфіку розвитку та проявів психічних властивостей людини із різними психічними захворюваннями.

вміти:

- оперувати понятійно-категоріальним апаратом психіатрії;
- визначати основні властивості особистості, що виступають чинником ризику формування психічних захворювань;
- критично аналізувати різні підходи до основних психіатричних категорій, враховувати отримані знання в практичній діяльності;
- визначати патохарактерологічні особливості особистості за їхніми проявами у діяльності та спілкуванні;
- вирізняти особливості розладу особистості, психічні та поведінкові розлади та акцентуації;
- враховувати індивідуальність, неповторність, внутрішній потенціал особистості у процесі подолання хвороби;
- вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я;
- планувати та здійснювати заходи психологічної реабілітації для осіб, які її потребують.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	14/4	28/6	48/80	2	4	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Предмет, задачі та основні етапи розвитку психіатрії	10	2	4	4	9	1	-	8
Тема 2. Етіологія та патогенез психічних розладів. Основи клінічної та параклінічної діагностики	10	2	4	4	9	1	-	8
Тема 3. Класифікація психічних розладів	7	1	2	4	9	1	-	8
Тема 4. Симптоми, синдроми та симптомокомплекси в психіатрії	7	1	2	4	9	1	-	8
Тема 5. Тривожні розлади	7	1	2	4	9	-	1	8
Тема 6. Характеристика психопатій	7	1	2	4	9	-	1	8
Тема 7. Афективні розлади	7	1	2	4	9	-	1	8
Тема 8. Нервова анорексія та булімія	7	1	2	4	9	-	1	8
Тема 9. Психотичні хвороби	7	1	2	4	5	-	1	4
Тема 10. Нейрокогнітивні розлади	7	1	2	4	5	-	1	4
Тема 11. Стресові розлади (ПТСР)	7	1	2	4	4	-	-	4
Тема 12. Розлади, обумовлені вживанням психоактивних речовин (адиктивна поведінка)	7	1	2	4	4	-	-	4
Усього годин	90	14	28	48	90	4	6	80
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі вищої освіти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачі отримують, користуючись комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів вищої освіти щодо вивчення дисципліни «**Основи психіатрії**» передбачає:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, доповідей тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

ТЕМАТИКА ТА ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет, задачі та основні етапи розвитку психіатрії 1. Охарактеризуйте предмет психіатрії. Вкажіть, які аспекти людської психіки та поведінки вивчаються в психіатрії. Як наука розглядає психічні розлади? 2. Розгляньте, яким чином психіатрія взаємодіє з іншими медичними дисциплінами, такими як неврологія, психотерапія, соціальна робота тощо. Як це впливає на лікування психічних розладів? 3. Які нові методи та технології використовуються для діагностики та лікування психічних розладів? Як змінюється ставлення суспільства до людей з психічними розладами? <i>Напишіть есе на тему "Як розвиток психіатрії змінив ставлення до психічно хворих осіб у суспільстві".</i> <i>Підготувати презентацію.</i> - Основні розділи психіатрії. - Історичні етапи формування психіатричної допомоги.	4	8
2	Тема 2. Етіологія та патогенез психічних розладів. Основи клінічної та параклінічної діагностики <i>Практичне завдання:</i> 1. Складіть порівняльну таблицю біологічних, психологічних та соціальних чинників у розвитку основних психічних розладів. 2. Розробіть схему патогенезу одного з розладів (наприклад, депресивного або шизофренії) з описом ключових механізмів. 3. Проаналізуйте переваги та обмеження клінічних та параклінічних методів діагностики. <i>Написати есе:</i>	4	8

	Етика і професіоналізм у психіатрії: Як уникати корупційних проявів та недоброчесності (аналіз етичних стандартів у психіатрії, основних принципів недопустимості корупції та недоброчесності в медичній практиці, приклади негативних наслідків для пацієнтів та суспільства при порушенні цих стандартів). <u>Підготувати презентацію.</u> • Основи клінічного інтерв'ю в психіатрії: принципи та методи збору анамнезу. • Психіатричне спостереження як метод діагностики. • Роль психометричних тестів у діагностиці психічних розладів. • Нейровізуалізаційні методи в психіатрії: МРТ, КТ, ПЕТ. Застосування електроенцефалографії (ЕЕГ) у психіатричній практиці.		
3	Тема 3. Класифікація психічних розладів <i>Практичне завдання:</i> 1. Дайте визначення поняття "психічний розлад". 2. Охарактеризуйте основні принципи класифікації психічних розладів. 3. Порівняйте дві основні системи класифікації психічних розладів: - Міжнародна класифікація хвороб (МКХ-10/МКХ-11). - Діагностичний і статистичний посібник з психічних розладів (DSM-5). 4. Вкажіть основні категорії психічних розладів у кожній класифікації. 5. Розгляньте основні зміни в класифікації психічних розладів між версіями МКХ-10 і МКХ-11. <i>Підготувати есе на тему: "Еволюція класифікації психічних розладів: від МКХ-9 до МКХ-11".</i> <i>Підготувати презентацію на тему: "Основні категорії психічних розладів у DSM-5: зміни та нововведення".</i>	4	8
4	Тема 4. Симптоми, синдроми та симптомокомплекси в психіатрії <i>Практичне завдання:</i> 1. Дайте визначення наступних понять: симптом; синдром; симптомокомплекс 2. Розкрийте класифікацію психопатологічних симптомів (афективні, когнітивні, моторні, сенсорні тощо). 3. Охарактеризуйте основні психіатричні синдроми: • Афективні (депресивний, маніакальний) • Психотичні (галюцинаторно-маячний, кататонічний) • Невротичні (тривожний, іпохондричний) • Когнітивні (амнестичний, дементний) 4. Складіть порівняльну таблицю основних психіатричних синдромів, вказавши: • Назву синдрому • Основні симптоми	4	8

	- Типові психічні розлади, в яких він зустрічається 5. Проаналізуйте зв'язок між симптомами та синдромами у клінічній практиці. 6. Наведіть приклади найпоширеніших симптомокомплексів та поясніть їх патогенетичні зв'язки. <i>Написати есе на тему:</i> «Чому важливо відрізнити симптоми від синдромів у психіатрії?» «Культуральна чутливість у психіатричному консультуванні: як уникати стереотипів при роботі з пацієнтами різних культур (аналіз важливості врахування культурних особливостей пацієнтів при наданні психіатричних послуг, а також ефективні стратегії комунікації для забезпечення взаєморозуміння і підтримки пацієнтів з різних культурних середовищ). - Толерантність у взаємодії з пацієнтами різних гендерних ідентичностей у психіатрії (обговорення важливості гендерної чутливості при роботі з пацієнтами з різними гендерними ідентичностями, а також вплив гендерних стереотипів на психіатричну практику). <i>Підготувати презентацію на тему: "Типові симптомокомплекси в психіатрії: клінічні приклади".</i>		
5	Тема 5. Тривожні розлади. <i>Практичне завдання:</i> - Скласти порівняльну таблицю клінічних проявів основних тривожних розладів. - Розробити алгоритм діагностики тривожних розладів із використанням психодіагностичних методик (шкала Гамільтона для оцінки тривоги). <i>Підготувати есе за темами</i> - Інтернет-залежність як тригер розвитку тривожних розладів. - Профілактика тривожних розладів у молоді та студентів. Роль підтримуючої терапії при хронічних тривожних розладах.	4	8
6	Тема 6. Характеристика психопатій - Які методи оцінки використовуються для діагностики психопатій (наприклад, опитувальники, клінічні інтерв'ю)? - Як психіатр може відрізнити психопатію від інших психічних розладів? - Які критерії застосовуються для визначення психопатії як захворювання? <i>Практичне завдання:</i> - Виберіть три основні типи психопатій (наприклад, параноїдальну, астенічну, емотивну тощо) та для кожної з них: - Охарактеризуйте ключові риси особистості. - Опишіть основні симптоми.	4	8

	Визначте можливі соціальні чи поведінкові проблеми, які можуть виникати у осіб з такими психопатіями. Наведіть приклади реальних ситуацій, де може проявлятися кожна з психопатій (на основі літератури, кіно, досвіду). 2. Порівняйте психопатії з іншими психічними розладами (наприклад, з депресією або шизофренією). Охарактеризуйте основні відмінності між психопатією та психічними розладами. З'ясуйте, які симптоми можуть бути схожими, а які – відрізняються. 3. Створіть психологічний портрет людини з одним із типів психопатії (наприклад, дисоціативної чи афективної психопатії). Оцініть, як поведінка такої людини буде виглядати в різних соціальних ситуаціях: у колективі; у родинних стосунках; у професійній діяльності. <i>Написати есе:</i> Моральна відповідальність психіатра за прийняття рішень в умовах високого тиску (аналіз випадків, коли психіатри мають ухвалювати складні рішення під тиском (наприклад, через нестачу ресурсів, управлінські рішення), і як важливо зберігати принципи недоброочесності в таких ситуаціях).		
7	Тема 7. Афективні розлади - Дайте визначення афективним розладам. - Перелічіть основні типи афективних розладів (депресія, біполярний афективний розлад, циклотимія тощо). - Опишіть основні симптоми кожного з цих розладів. - Як ці розлади впливають на якість життя пацієнтів? - Охарактеризуйте клінічні особливості депресії та біполярного афективного розладу. - Які основні відмінності між симптомами депресії та манії в рамках біполярного афективного розладу? - Як можуть відрізнятися стратегії лікування цих двох розладів? <i>Практичне завдання:</i> - Складіть план збору анамнезу для пацієнта з підозрою на афективний розлад: - Які основні питання ви задасте пацієнту, щоб визначити, чи є у нього депресія або біполярний афективний розлад? - Як ви оцінюєте тривалість, частоту та інтенсивність симптомів? - Які фактори можуть бути важливими для діагностики (наприклад, сімейний анамнез, стресові події, інші медичні захворювання)?	4	8

	2. Які стандартизовані опитувальники чи шкали використовуються для діагностики депресії та біполярного афективного розладу? (Наприклад, шкала депресії Бека, MADRS, шкала манії Young). 3. Підготувати есе на тему: «Роль здорового способу життя та стрес-менеджменту в профілактиці афективних розладі.»		
8	Тема 8. Нервова анорексія та булімія Перелічіть основні симптоми нервової анорексії. Які фізичні та психологічні наслідки можуть виникнути при цьому розладі? Які основні симптоми булімії? Як булімія відрізняється від нервової анорексії, зокрема в контексті поведінки щодо їжі та самооцінки? <i>Практичне завдання:</i> 1. Розробіть план діагностики для нервової анорексії та булімії: Які методи використовуються для діагностики нервової анорексії та булімії (клінічне інтерв'ю, спеціалізовані опитувальники, лабораторні дослідження)? Як важливо враховувати фізичний стан пацієнта (наприклад, індекс маси тіла, дефіцит поживних речовин)? Які психологічні інструменти можуть бути корисними для оцінки емоційного стану та самооцінки пацієнта? 2. Проаналізуйте вплив культурних факторів на розвиток нервової анорексії та булімії: Як стандарти краси в різних культурах впливають на розвиток цих розладів? Які культурні чи соціальні фактори можуть посилювати ризик виникнення анорексії та булімії? Як медіа та соціальні мережі можуть сприяти виникненню цих розладів серед молоді? 3. Ознайомитись з психометричними шкалами для оцінки розладів харчової поведінки (EAT-26, SCOFF). Вивчіть структуру кожної шкали та критерії оцінки. Розгляньте, які саме аспекти харчової поведінки оцінюються за допомогою цих шкал. Ознайомтесь з інтерпретацією результатів та пороговими значеннями, які визначають наявність розладів харчової поведінки.	4	8
9	Тема 9. Психотичні розлади Визначте, що таке психоз, та перерахуйте основні типи психотичних розладів (наприклад, шизофренія, шизоафективний розлад, органічні психози). Які позитивні та негативні симптоми характерні для психозів (наприклад, галюцинації, марення, когнітивні порушення)? <i>Практичне завдання:</i>	4	4

	Опис пацієнта: Пацієнт, чоловік, 28 років, звернувся до лікаря через зростаючу тривожність, дивні переконання та спотворення сприйняття реальності. Він повідомляє, що чує голоси, які йому наказують вчиняти певні дії. В останні тижні він почав відчувати, що люди навколо нього хочуть йому нашкодити, та втратив інтерес до соціальних зв'язків і роботи. Водночас у нього з'явилися значні проблеми з концентрацією та пам'яттю. Родичі відзначають зміни в поведінці пацієнта, зокрема збільшення ізоляції та недотримання особистої гігієни. Завдання: Використовуючи клінічні критерії, визначте можливий психотичний розлад у цього пацієнта. Які основні симптоми ви виявляєте у пацієнта? Перелічіть позитивні та негативні симптоми психозу. Сформулюйте попередній діагноз, враховуючи можливі психотичні розлади (наприклад, шизофренія, біполярний розлад з психотичними симптомами, психотичний розлад, спричинений наркотиками). <i>Підготувати доповідь на тему:</i> Методи раннього виявлення психотичних розладів. Стратегії профілактики психозів у молоді.		
10	Тема 10. Нейрокогнітивні розлади 1. Що таке нейрокогнітивні розлади? Перерахуйте основні симптоми. 2. Які є типи нейрокогнітивних розладів і чим вони відрізняються один від одного? 3. Назвіть основні фактори ризику розвитку нейрокогнітивних розладів. <i>Практичне завдання:</i> 1. Описати типові симптоми різних нейрокогнітивних розладів (наприклад, хвороба Альцгеймера, хвороба Паркінсона, делірій). 2. Опишіть, як оцінюються когнітивні функції пацієнта в разі підозри на нейрокогнітивний розлад (наприклад, за допомогою тесту MMSE). <i>Підготувати доповідь на тему:</i> Роль харчування, фізичної активності та контролю судинних факторів ризику в профілактиці когнітивних порушень.	4	4
11	Тема 11. Стресові розлади (ПТСР) Що таке посттравматичний стресовий розлад (ПТСР)? Охарактеризуйте основні симптоми ПТСР. Яка різниця між нормальними реакціями на стрес і симптомами ПТСР? <i>Практичне завдання:</i>	4	4

	1. Охарактеризуйте етапи розвитку ПТСР після травмуючої події. Як вони можуть проявлятися на різних етапах? (наприклад, гостра реакція на стрес, хронічний ПТСР, порушення функціонування). 2. Зазначити, як різні травмуючі події (війна, катастрофи, насильство) можуть впливати на розвиток ПТСР у різних людей. Які індивідуальні фактори можуть змінювати реакцію на травму? 3. Охарактеризуйте основні методи лікування ПТСР. Які терапевтичні підходи є найбільш ефективними		
12	Тема 12. Розлади, обумовлені вживанням психоактивних речовин (адиктивна поведінка). <i>Практичне завдання:</i> 1. Охарактеризуйте основні види психоактивних речовин (ПАР), які можуть призвести до розвитку залежності. Визначте, які фізіологічні та психологічні зміни відбуваються в організмі людини під їхнім впливом 2. Поясніть, як соціальні, економічні та культурні фактори можуть впливати на розвиток адиктивної поведінки. Наведіть приклади соціальних груп, де залежність від психоактивних речовин може бути найбільш поширеною. 3. Розробіть план профілактики розладів, обумовлених вживанням психоактивних речовин, для школярів або студентів. Які методи і техніки могли б бути ефективними для запобігання розвитку залежності?	4	4
	Всього	48	80

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання	
	Для іспиту	Для заліку
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача тощо.	50%	100%
підсумковий контроль	50%	

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, есе, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік, екзамен.
--	--

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Предмет і задачі психіатрії.
2. Зв'язок психіатрії з іншими науками, що вивчають людину.
3. Місце психіатрії в системі сучасних наук.
4. Визначення терміна «Психіатрія». Основні розділи психіатрії.

5. Епоха нозологічної психіатрії Е. Крепеліна. Сучасний етап розвитку психіатрії.
6. Найбільш важливі зміни у сучасній психіатрії.
7. Велика та мала психіатрія
8. Основні види психічних хвороб.
9. Ендогенні психічні хвороби.
10. Екзогенні психічні розлади.
11. Етіологічні фактори психічних захворювань.
12. Клінічний метод у психіатрії.
13. Психіатричне обстеження та його цілі.
14. Параклінічні методи у психіатрії.
15. Особливості експериментально-психологічного обстеження у психіатрії. Психометричні методи у психіатрії
16. Особливості застосування класифікаційних систем у психіатрії. Психотерапія та класифікація психічних захворювань.
- 17 Основні поняття (невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади, психогенні захворювання, психічна травма, важка психічна травма, психотравмуюча ситуація).
- 18 Загальна характеристика психогенних захворювань.
- 19 Основні особливості невротичних, пов'язаних зі стресом та соматоформних розладів . Психологічна схильність до переживання невротичних, пов'язаних зі стресом та соматоформних розладів.
20. Основні види невротичних, пов'язаних зі стресом та соматоформних розладів: неврастенія, істерія, невроз нав'язливих станів..
21. Основні чинники виникнення неврастенії. Основні симптоми неврастенії..
22. Істерія. Особливості характеру як фактори ризику виникнення істерії..
23. Основні істеричні порушення (істерична fuga, синдром Ганзера, псевдодеменція, істеричний ступор, пуерилизм)..
24. Неврозонав'язливі стани. Впливи психотравмуючих факторів..
25. Загальне уявлення про психічних розладів. Основні ознаки за Б.П. Ганнушкіним.
26. Психопатоподібні стани. Їх відмінність від розладів особистості.
27. Особливості розладів особистості у підлітковому віці.
28. Види розладів особистості.
29. Основні відмінності акцентуацій та психопатій за А.Є.Лічко.
30. Асоціальні та кримінальні аспекти психопатій.
31. Історичний погляд на сексуальні збочення. Перверзії (парафілії).
32. Причини ЗПР. Тимчасові ЗПР. Вроджені легкі форми ЗПР.
33. Затримки розвитку, обумовлені органічним пошкодженням мозку.
34. Психогенно обумовлені затримки розвитку, викликані дефіцитом інформації у ранньому дитячому віці..
35. Загальна характеристика розладів психічного розвитку у дітей.
36. Загальна характеристика слабоумства. Чинники виникнення олігофренії.

37. Особливості мовлення олігофренів. Особливості психомоторики олігофренів.
38. Дебільність як легка форма олігофренії.
39. Психічний розвиток імбецилів.
40. Причини нервової анорексії.
41. Дисморфоманія. Особливості особистості хворих на анорексію.
42. Групи ризику виникнення анорексії (вік, стать).
43. Нервова булімія. Причини нервової булімії.
44. Особливості особистості хворих на булімію.
45. Психічні розлади при атеросклерозі судин головного мозку.
46. Психосоматичний стан хворих на атеросклероз судин головного мозку.
47. Основні фобії хворих на гіпертонію.
48. Патологічні зміни характеру при сенільній деменції.
49. Зміни у пізнавальних психічних процесах хворих на сенільну деменцію.
50. Особливості протікання шизофренії. Е. Крепелін, В.Х. Кандинський, Е.Блейлер та С.С. Корсаков про шизофренію.
51. Клінічні прояви шизофренії. Негативні симптоми шизофренії.
52. Особливості міжособистісних відносин хворих на шизофренію. Дезадаптація у соціумі.
53. Особливості лікування, реабілітації та реадaptaції хворих на шизофренію.
54. Фази та інтермісії при маніакально-депресивному психозі. Ендогенне походження маніакально-депресивного психозу.
55. Зміни у пізнавальних психічних процесах хворих на маніакально-депресивний психоз.
56. Авіценна про епілепсію. Епілептичні напади. Аура перед нападом
57. Епілептичний статус хворого.
58. Особливості епілептоїдного характеру.
59. Дисфорія. Сомнамбулія хворого на епілепсію.
60. Епілептичне слабоумство.

8. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ В МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

(поточний контроль, підсумковий контроль, загальний результат оцінювання)

ЕКЗАМЕН

<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми тарозкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми тарозкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **екзамен** (максимум 50 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 30 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 6;

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переводу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 10- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переводу балів за підготовку середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ЗА ЕКЗАМЕН (максимум 50 балів)

Рівень знань оцінюється:

- від 40 до 50 балів - студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки;
- від 30 до 40 балів - студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді;
- 20 - 30 балів - студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.
- 10 - 20 балів - володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- 0 - 10 балів - володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.

ЗАЛІК

<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання

Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	60
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	20
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	20
Разом балів за поточний контроль			100
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **залік** (максимум 100 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 60 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 12;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 20 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переведу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 20- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переведу балів за підготовку середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4.

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

9. КРИТЕРІЇ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.
- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гавенко В.Л. Психіатрія і наркологія. К.: «Здоров'я», 2009. 513 с.
2. Психіатрія та наркологія / А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Л.А. Боднар, Г.Т. Сонник. 2-е вид. К.: ВСВ “Медицина”, 2021. 224 с.
3. Психогенні психічні розлади: навчально-методичний посібник / Л. Герасименко, А. Скрипніков, Р. Ісаков. К. ; “Медицина”, 2021. 208 с.
4. Основи психіатрії: навчально-методичний посібник(для студентів факультету психології, політології та соціології) / Форманюк Ю.В. Одеса: Фенікс, 2019. 49 с.

Додаткова

1. Дитяча психіатрія : підручник / Г. М. Кожина, В. Д. Мішієв, В. І. Коростій [та ін.]; за ред. : Г. М. Кожиної, В. Д. Мішієва. К.: Медицина, 2014. 375 с.
2. Косенко К.А., Мельниченко, Бойко. Особливості роботи з психічними розладами у військових. *Наукові перспективи*. №2, 2025.
3. Косенко К.,А., Колодяжна, Худавердова. Роль когнітивно-поведінкової терапії у лікуванні obsесивно-компульсивного розладу. *Наукові перспективи*. № 2(56). 2025
4. Косенко К.А., Колодяжна, Худавердова. Сучасні підходи до лікування посттравматичного стресового розладу. *Перспективи та інновації науки*. №2(48). 2025
5. Крюкова М.А., Лісовенко А.Ф., Форманюк Ю.В. Особливості експертного дослідження афективної сфери особистості. *Психологія та соціальна робота*. 2021. Вип.1 (53)
6. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування / О. Шевченко, І. Губенко, О. Карнацька. К., Медицина, 2018, 312 с.
7. Психопати. Правда розповідь про людей без жалю, без совісті, без каяття. / Кент Кил. К., Центр навчальної літератури, 2019, 320 с.

8. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 № 1489-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1489-14>

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>